

**A Kúria
mint felülvizsgálati bíróság
í t é l e t e**

Az ügy száma: Pfv.II.21.292/2016/4.

A tanács tagjai:

Dr. Makai Katalin a tanács elnöke

Dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna előadó bíró

Dr. Baloginé dr. Faiszt Judit bíró

A felperes:

A felperes képviselője:

Dr. Dicső Ügyvédi Iroda

Az alperes:

Az alperes képviselője:

Dr. Abonyi Rita Ügyvédi Iroda

A per tárgya:

Gyermektartásdíj felemelése

A felülvizsgálatot benyújtó fél:

Alperes

Az elsőfokú bíróság neve és a határozat száma:

Nyíregyházi Járásbíróság 33.P.20.944/2014/29.

A másodfokú bíróság neve és a jogerős határozat száma:

Nyíregyházi Törvényszék 2.Pf.21.656/2015/3.

Rendelkező rész

A Kúria a jogerős ítéletet hatályában fenntartja.

Kötelezi az alperest, hogy fizessen meg az államnak felhívásra, 50.000 (ötvenezer) forint le nem rótt felülvizsgálati eljárási illetéket.

Az ítélet ellen felülvizsgálatnak nincs helye.

I n d o k o l á s

A felülvizsgálat alapjául szolgáló tényállás

- [1] A peres felek a Nyíregyházi Városi Bíróság előtt folyamatban volt házasság felbontása iránti eljárásban 2009. január 14. napján, a bíróság végzésével jóváhagyott egyezségben megállapodtak abban, hogy a 2006. november 15. napján született H. M. kettős utónevű gyermekük a felperes nevelésébe és gondozásába kerül, az alperes pedig 2008. február 15. napjától kezdődően havi 50.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat fizet. Az egyezség megkötésekor a felperes gyermekgondozási díjban részesült, az alperes a munkaviszonyából havi 180.000-190.000 forint nettó jövedelemre tett szert.
- [2] Az egyezség megkötése után két évvel, 2011. május 31. napján a felek ügyvéd által ellenjegyzett magánokiratba foglaltan a perbeli egyezségüket módosították, miszerint az alperest terhelő tartásdíj mértékét 2011. június hónaptól kezdődően 25.000 forintra leszállították. Az okiratban az egyezség módosítását az alperes személyi és jövedelmi viszonyaiban történt változásokkal indokolták: a jövedelme csökkent, az élettársi kapcsolatából 2010. március 21-én D. Cs. kettős utónevű gyermeke

született és a háztartásában gondoskodik az élettársa két kiskorú gyermekéről is. Az alperes a szerződésben foglaltak szerinti gyermektartásdíjat folyamatosan teljesítette, illetve a gyermekkel kapcsolatos rendkívüli kiadásokhoz eseti jelleggel hozzájárult.

- [3] A felperes a gyermekkel a tulajdonát képező lakásban lakik, az ingatlant terhelő kölcsöntartozást havi 33.500 forint részletfizetéssel törleszti. Rezsiköltségre - az évszaktól függően - havi 52.000-37.000 forintot fizet. Tulajdonosa a C. Kft.-nek, amelynek alkalmazásában fodrászként dolgozik. Nettó havi jövedelme 89.910 forint, napi 1.000 forint borraavalóval számolhat. A gyermek után 13.700 forint családi pótlékban részesül.
- [4] A kiskorú gyermek a szerződés aláírásakor óvodáskorú volt, jelenleg második osztályos általános iskolai tanuló. Egészséges, vitaminokat szed (3000 forint), iskolai étkezésének díja naponta 306 forint, a trambulín oktatás havi költsége 4.500 forint, zeneiskolai tandíja félévente 5.500 forint. A gyermek szezonálisan ruhaköltsége 40.000-45.000 forint, a cipőjében betétet visel. A felperes a gyermekkel alkalmanként az apai nagyszülőkhez utazik.
- [5] Az alperes az élettársával időközben házasságot kötött, a háztartásukban három gyermeket nevelnek. A házastársak közös gyermeke laktózérzékeny, speciális étkezést igényel. Az alperes a T. Szakközépiskola munkáltatónál áll alkalmazásban, ahol havi átlagos nettó jövedelme 160.750 forint, illetve a T. Szakiskolában átlagosan nettó 98.838 forint munkabérben részesült, ez a munkahelye 2014. április 21. napjával megszűnt. 2012. évben 4.639.290 forint, 2013. évben 4.570.148 forint, 2014. évben 3.397.620 forint nettó jövedelemre tett szert. Az alperes két cégben 50%-os üzletrész tulajdonnal rendelkezik, a gazdasági társaságokban osztalék kifizetés nem történt. Az alperes és a felesége a társaságok tulajdonát képező gépjárműveket használják, azok fenntartási- és üzemanyagköltségeit a tulajdonos finanszírozza és a gazdasági társaságok fizetik az általuk használt telefonok számláit is. Az alperes házastársa 204.000 forint nettó jövedelemmel rendelkezik, 50.000 forint családi pótlékot kapnak és a korábbi házasságából született gyermekek után a kötelezett összesen havi 30.000 forint tartásdíjat teljesít.
- [6] Az alperes és a házastársa egyenlő arányú tulajdonát képezi az általuk lakott - kb.80.000.000-100.000.000 forint értékű - ingatlan. Az ingatlanra 30.000.000 forint hitelt vettek fel, amelynek a havi törlesztőrésze 200.000 forint. A lakás fenntartás költségei havonta kb. 90.000 forint kiadást jelentenek. Az alperesi családnak a feleség szülei jelentős támogatást nyújtanak, alkalmanként a nagyobb kiadásokat fedezik, így pl. a költséges nyaralásokat részben vagy egészben ők fizették ki. Az alperes házastársa a szülei által rendelkezésre bocsátott tőkéből új vállalkozást alapított, a gazdasági társaság egyik ügyvezetője az alperes.

A kereseti kérelem és az alperes védekezése

- [7] A felperes módosított keresetében azt kérte, hogy a bíróság a szerződésben meghatározott tartásdíj összegét 2013. szeptember 25. napjától havi 60.000 forintra emelje fel. Keresetét részben az időmúlásra, illetve a gyermek szükségletei emelkedésére, részben az alperes teljesítőképességének pozitív változására alapította. A gyermek ugyanis időközben általános iskolás lett és a megfelelő életkörülmények biztosítása, az oktatása, a magánórák finanszírozása jelentős anyagi terhet jelent számára. A felperes a szerződés megkötésének előzményeire előadta, hogy annak valós oka és indoka az alperes ellen akkoriban folyamatban lévő vagyonosodási vizsgálat volt, az alperes jövedelmi viszonyaiban ugyanis tényleges körülményváltozás nem történt. A felperes állítása szerint a szerződés formális voltát alátámasztja az is, hogy az alperes - megállapodásuk alapján - az egyezségben meghatározott tartásdíj összeget pár hónapig továbbra is fizette, majd csak a szerződés szerinti tartásdíjat utalta. A felperes állította, hogy az alperes a jövedelme alapján az általa kért - a gyermek indokolt szükségletének megfelelő - gyermektartásdíj megfizetésére teljesítőképességgel rendelkezik.

- [8] Az alperes a kereset elutasítását kérte. Cáfolta a felperes állítását a szerződés megkötésének motivációját illetően, a szerződésben rögzített körülményváltozások - a gazdasági válság következményeként jövedelme jelentős csökkenése és a gyermeke megszületése - megfeleltek a valóságnak. A szerződés megkötésekor pedig a vagyonosodási vizsgálat már lezárult. Vitatta a teljesítőképessége pozitív változását is: jövedelme nem nőtt jelentősen, sőt csökkent, mivel az egyik munkahelye 2014. április 21. napjával megszűnt. Állítása szerint a gyermek indokolt szükséglete az általa vállalt és fizetett havi 25.000 forint mértékű gyermektartásdíj felemelését nem alapozza meg.

Az első- és másodfokú ítélet

- [9] Az elsőfokú bíróság ítéletével az alperest terhelő gyermektartásdíj mértékét felemelte és kötelezte az alperest, hogy 2013. szeptember 27. napjától kezdődően minden hónap 15. napjáig fizessen meg a felperesnek 40.000 forint határozott összegű gyermektartásdíjat. A felemelés folytán az alperest terhelő tartásdíj hátralék összegét 361.500 forintban határozta meg és annak megfizetésére havi 20.000 forintos részleteket engedélyezett. Ezt meghaladóan a felperes keresetét elutasította.
- [10] Az elsőfokú bíróság a tartásdíj mértékéről a 2013. évi V. törvény (továbbiakban: Ptk.) irányadó jogszabályhelyei alkalmazásával rendelkezett. A Pp. 164. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte azon állítása bizonyítása, miszerint a szerződéses megállapodás csak „papíron” történt, az egyezségben meghatározott tartásdíj mértéke ténylegesen nem változott, azaz a különbözetet az alperes részére megfizette. A peradatok alapján megállapította, hogy a felperes erre vonatkozó állítását nem tudta bizonyítani, ebből következően a szerződéses rendezés után bekövetkezett körülményváltozás vizsgálandó.
- [11] Az elsőfokú bíróság széles körű bizonyítást folytatott le a felek jövedelmi és vagyoni viszonyai feltárására. A kimutatott jövedelmek és kiadások egybevetésével megállapította, hogy mind a felperes, mind az alperes vonatkozásában a kiadások meghaladják az általuk állított bevételeiket.
- [12] A peradatok alapján a szerződés megkötése óta az alperes jövedelme emelkedett. A bontóperi eljárásban a személyes meghallgatásakor havi 180.000-190.000 forint jövedelemről nyilatkozott, a szerződés szerint a fenti jövedelme csökkent. A beszerzett munkáltatói igazolásokból megállapítható, hogy 2013. májustól 2014. áprilisáig havi nettó 264.000 forint bérjellegű jövedelemmel rendelkezett, azaz a rendszeres bevétele egyértelműen nőtt. Az adóbevallása szerint ingatlan eladásából, illetőleg egyéb tevékenységből is jövedelemre tett szert. Az alperes állítása szerint a részbeni tulajdonát képező cégekből bevétele, illetőleg osztaléka nem származott. Nem hagyható azonban figyelmen kívül, hogy a cégek viselik az alperes és házastársa által használt gépjárművek teljes fenntartási költségét, beleértve az üzemanyagköltséget, továbbá a telefonköltséget. Az elsőfokú bíróság a vagyoni viszonyok körében értékelte azt is, hogy az alperes a házastársa által alapított új vállalkozásban ügyvezetőként dolgozik, így feltehetően az eredmény létrehozásába is közreműködik.
- [13] Az alperes a magas életszínvonalra okaként előadottakat - a házastársa szüleitől kapott rendszeres támogatást - nem tudta bizonyítani. A felvett kölcsön törlesztő részletét - az állításával szemben - a tanúvallomások alapján megállapíthatóan nem a szülők fizetik, azt tehát saját jövedelmükből teljesítik. A tanúk (a házastárs szülei) egy-egy nagyobb kiadás részbeni, illetve teljes finanszírozásáról nyilatkoztak, cáfolták viszont az alperesnek a havi rendszeres támogatásra vonatkozó hivatkozását. Az elsőfokú bíróság a bizonyítékok mérlegelésével azt állapította meg, hogy az alperes az általa igazolt összegnél magasabb jövedelemmel rendelkezik.
- [14] Az elsőfokú bíróság vizsgálta a kiskorú gyermek indokolt szükségleteit is. A gyermek a szerződés megkötését követően iskolás lett, az iskolakezdéssel a kiadások és a szükségletei nyilvánvalóan nőttek. A szerződésben meghatározott tartásdíj a megemelkedett költségekhez való hozzájárulásként már nem elegendő. Az elsőfokú bíróság a gyermek reális tartási költségét havi 75.000-85.000 forint körüli összegben határozta meg és figyelembe vette a gyermek után kapott állami támogatást is

- (13.700 forint családi pótlék), a felperes oldalán pedig a személyes gondoskodást (természetbeni tartás). A fentiek alapján úgy ítélte meg, hogy a kiskorú gyermeknek indokolt szükségletei a havi 40.000 forint mértékű tartásdíjat megalapozzák, az alperes pedig ennek megfizetésére teljesítőképese.
- [15] A felperes fellebbezése folytán eljáró másodfokú bíróság ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletének fellebbezett részét megváltoztatta és az alperes által fizetendő gyermektartásdíj mértékét havi 60.000 forintra, ezzel összefüggésben a hátralékos tartásdíj összegét 843.500 forintra felemelte.
- [16] A másodfokú bíróság álláspontja szerint az elsőfokú bíróság a tényállást helyesen állapította meg, azonban abból részben téves következtetést vont le. A másodfokú eljárásban a tartásdíj felemelése iránti kereset jogalapja (a körülményváltozás), illetve a kiskorú gyermek tartásának pénzbeli költsége (havi 75.000-85.000 forint) már nem volt vitatott. A másodfokú bíróság azt vizsgálta, hogy a kereset részbeni elutasításával az elsőfokú bíróság megsértette-e a szülőkre háruló tartási teher arányos elosztásának a követelményét.
- [17] A másodfokú bíróság rámutatott arra, hogy az Alaptörvény XVI. Cikkének (1) és (3) bekezdése, A családok védelméről szóló 2011. évi CCXI. törvény 9. § (1) és (2) bekezdése, illetve a Ptk. Családjogi Könyve alapján a gyermek tartása a szülők felelőssége. A tartásdíj megállapítása a szülők megegyezése hiányában a bíróságra tartozó döntés, megállapításának módjára és mértékére pedig alapvetően a rokontartás általános szabályai az irányadók.
- [18] A gyermek szükséglete körében a Ptk. 4:218. § (2) bekezdés e) pontja, valamint a Ptk. 4:218. § (4) bekezdéséből kiindulva, illetve a 4:205. § alapján megállapítható, hogy a szükségletek forintosítását jogszabályi rendelkezés nem írja elő. A Ptk. csak utal arra, hogy a tartás fogalmán nem lehet a létminimumra szorított szűkös tartást érteni, hanem az ésszerű költségek figyelembe vételével az átlagos megélhetési színvonalat kell biztosítani. A megfelelő tartást tehát mindig az adott konkrét ügyben, a szülők teljesítőképességére is figyelemmel lehet értelmezni.
- [19] A következetes ítélkezési gyakorlat alapján az egyéni vállalkozóknak és gazdasági társasági tagoknak a gyermektartásdíj alapjául szolgáló tényleges jövedelme meghatározása során az önadózás keretében bevallott adóköteles jövedelem mellett mérlegelési körbe kell vonni a tartásra kötelezett élet- és vagyoni körülményeit is. A tartásdíj felemelésére kerülhet sor, ha a szülők életmódjából, költsékezéséből a kimutatottnál lényegesen magasabb jövedelemre vonható le következtetés (EBH2000.318.). Egységes az ítélkezési gyakorlat abban is, hogy a munkaviszonyból, vagy a munkavégzésre irányuló egyéb jogviszonyokból eredő jövedelmekkel ellentétben nem feltétlenül az adókimutatás alapjául szolgáló jövedelem határozza meg a kötelezett teljesítőképességét (BH1996.369., BH2010.186., Pfv.II.20.192/2013/4., Pfv.II.21.507/2012/6.).
- [20] Helytállóan állapította meg az elsőfokú bíróság, hogy a gyermek más életszakaszba lépett, ezáltal indokolt szükségleteinek kibővülése folytán tartásának költségei lényegesen megnövekedtek. A gyermek indokolt szükségleteit részletesen számba véve helyesen jutott arra a következtetésre is, hogy azok havonta - a napi szükségleteken túlmutató egyéb kiadások értékelésével - összesen mintegy 75.000-85.000 forint kiadást tesznek ki. A felperes igazolt havi jövedelme ugyanakkor még a borraivaló összegével együtt sem haladja meg a 110.000 forintot. A felperes ugyan egyedüli tulajdonosa az őt alkalmazó kft.-nek, azonban vagyoni helyzetéből, életviteléből nem vonható le olyan következtetés, miszerint az igazolt összjövedelmét jelentősen meghaladó bevételre tenne szert. Emellett az sem hagyható figyelmen kívül, hogy a felperes havi jövedelme több mint 30%-át a saját és a perbeli gyermek lakhatását átlagos színvonalon biztosító lakásingatlan költségeire fordítja. A másodfokú bíróság álláspontja szerint a gyermek indokolt szükségleteinek megfelelő kielégítése igényli az alperesi apa részéről a módosított keresetben megjelölt hozzájárulást.
- [21] Az alperes két gazdasági társaságban tulajdonos, a házastársa érdekeltségi körében tartozó gazdasági társaságban ügyvezető teendőket lát el. A perben a tényleges jövedelmét nem lehetett feltárni, ezért teherbíró képességére a kereseti kimutatásban igazolt adatok, az önadózás keretei között bevallott jövedelme mellett a vagyoni helyzetéből, életviteléből lehet következtetni. A szerződés megkötése óta az alperes vagyona gyarapodott, fele részben tulajdonossá vált a jelenlegi

lakóhelyeül szolgáló b.-i 80.000.000-100.000.000 forint forgalmi értékű lakásingatlan, a család a tulajdonos gazdasági társaság költségén luxus kategóriájú céges gépjárművekkel közlekedik, a házastársával céges telefont használnak. A nagy értékű b.-i ingatlan vásárlásához 30.000.000 forint kölcsönt vettek igénybe, amelynek havi 200.000 forintos részleteit képesek törleszteni. Ez az utóbbi körülmény - még az alperesi házastárs igazolt jövedelme mellett is - önmagában az alperes által elismert és igazolt jövedelmet jelentősen meghaladó bevételre enged következtetni. Az alperes csak állította, de nem bizonyította, hogy a tetemes havi törlesztő részlet megfizetéséhez szükséges fedezetet házastársa szülei bocsátják rendelkezésre, a lefolytatott tanúbizonyítás pedig állítását kifejezetten cáfolta. Peradat azt is, hogy az alperesi család évente több, jelentős költséggel járó utazáson vett részt. Ha meg is felel a valóságnak az az alperesi hivatkozás, miszerint házastársa szüleitől a családja rendszeres anyagi támogatást kap - így többek között nyaralásaik jelentős, milliós összegét is szülők finanszírozzák - ezek a juttatások szintén csökkentik az alperesi háztartás kiadásait.

- [22] Mindezekre tekintettel a perbeli gyermek indokolt szükségleteihez igazodó havi 60.000 forint gyermektartásdíj az alperes teherbíró képességét nyilvánvalóan nem haladja meg. A 2013. évre vonatkozó adóbevallásában feltüntetett jövedelme és az azt terhelő adó figyelembevételével az alperesnek az adott évben tiszta jövedelme 4.570.100 forint volt, amely havi 380.800 forintos nettó jövedelmet feltételez, tehát a keresetben megjelölt havi 60.000 forint összegű tartásdíj megfizetésére teljesítőképességgel rendelkezik.

A felülvizsgálati kérelem

- [23] A jogerős ítélet ellen az alperes terjesztett elő felülvizsgálati kérelmet. Kérte, hogy a Kúria a másodfokú bíróság ítéletét helyezze hatályon kívül és az elsőfokú bíróság ítéletét hagyja helyben. A jogerős ítélet jogszabálysértő voltát a Pp. 206. § (1) bekezdésére alapította.
- [24] Az alperes álláspontja szerint a másodfokú bíróság jogszabálysértően mérlegelte felül az elsőfokú bíróság érdemben helyes döntését. Az elsőfokú bíróság által részletes bizonyítási eljárás eredményeként helyesen megállapított tényállást ugyanis a másodfokú bíróság nem módosította, a felülmérlegeléssel meghozott döntését lényegében a felek teherviselési arányának nem helytálló meghatározásával indokolta. Az alperes részletes levezetése szerint a másodfokú bíróság a felülmérlegelését olyan peradatokra alapította, amelyeket - túlnyomó részben - az elsőfokú bíróság is értékelt. A gyermek indokolt, reális szükségleteinek havi mértékét a másodfokú bíróság is elfogadta, ezzel szemben annak viselésére és az alperes teljesítőképességére ugyanazon peradatokból - okszerűtlenül és logikailag ellentmondóan - eltérő következtetést vont le.
- [25] A Pp. 206. § (1) bekezdése szerint a bíróság a tényállást a felek előadásának és a bizonyítási eljárás során felmerült bizonyítékoknak egybevetésével állapítja meg. A Pp. 253. § (2) bekezdése biztosítja a másodfokú bíróság számára az elsőfokú döntés megváltoztatásának lehetőségét. A bírói függetlenség Alaptörvényben rögzített elvét azonban súlyosan sértené az a bírói gyakorlat, ha a fellebbviteli bíróságnak korlátlan jogi lehetősége lenne pusztán az iratok alapján az elsőfokú bíróság indokolt meggyőződésétől eltérően értékelni a lefolytatott bizonyítási eljárás anyagát. A Kúria több eseti döntésében is rámutatott arra, hogy a másodfokú bíróságnak csak akkor van jogi lehetősége az elsőfokú ítélet felülmérlegelésére, ha az okszerűtlen, iratellenes, vagy logikai ellentmondást tartalmaz (BH1996.506., 2000.43., BH2001.197., Pfv.20.028/2013/10., Pfv.II.21.037/2012/8.). Amennyiben ugyanis az elsőfokú bíróság a bizonyítás adatait helyesen értékeli és a tényállása okszerű mérlegelésen alapul, a másodfokú bíróságot köti az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás. A perbeli esetben maga a másodfokú bíróság rögzítette, hogy a rendelkezésre álló bizonyítékokból levont tényállás, illetve következtetés helytálló és okszerű volt, tehát a következetes ítélkezési gyakorlat alapján az elsőfokú bíróság által megállapított tényállás a másodfokú bíróságot is kötötte. A másodfokú bíróság jogszabálysértően járt el, amikor felülmérlegelésének indokát nem

adta, az indokolatlan felülmérlegelésével pedig eltérő tényállást állapított meg és más jogkövetkezményeket vont le.

[26] A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő.

A Kúria döntése és jogi indokai

[27] A Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (2) bekezdése alapján a felülvizsgálati kérelem keretei között bírálta felül.

[28] A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

[29] Az alperes a jogerős ítélet jogszabálysértő voltát arra alapította, hogy a másodfokú bíróság a Pp. 206. § (1) bekezdésének - és ezzel összefüggésben - a Pp. 253. § (2) bekezdésének jogszabálysértő alkalmazásával az elsőfokú bíróság által közvetlenül lefolytatott bizonyítási eljárás eredményeként megállapított, ugyanazon tényállásból megalapozatlan következtetést vont le, továbbá az elsőfokú bíróság által helyesen értékelt bizonyítékokat egyoldalúan és okszerűtlenül értékelte újra. Az irányadó ítélkezési gyakorlattól eltérően úgy mérlegelte felül az elsőfokú bíróság ítéletét, hogy az okszerűtlennek, iratellenesnek, vagy logikai ellentmondást tartalmazónak nem minősül. Az okszerű mérlegelésen alapuló, a Pp. 206. § (1) bekezdésének megfelelő és helyes alkalmazásával megállapított tényállás ugyanis a másodfokú bíróságot is köti.

[30] Az alperes érvelése téves.

[31] A Pp. 253. § (3) bekezdése alapján a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság ítéletét a fellebbezési (csatlakozó fellebbezési) kérelem és a fellebbezési ellenkérelem korlátai között (247. §) változtathatja meg. E korlátok között azonban a perben érvényesített jog, illetőleg az azzal szemben felhozott védekezés alapjául szolgáló olyan kérdésekben is határozhat, amelyekben az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetve nem határozott. A perbeli esetben helytállóan állapította meg a másodfokú bíróság, hogy a fellebbezési eljárásban a kereset jogalapja - a körülményváltozás - már nem volt vitatott (az alperes fellebbezést nem nyújtott be, tehát a tartás mértékének felemelését nem vitatta). A fellebbezési eljárásban a másodfokú bíróságnak arról kellett határoznia, hogy a felperes fellebbezése a gyermektartásdíj általa kért havi mértékére megalapozott-e, azaz az elsőfokú ítélet szerinti 40.000 forint, illetve a fellebbezésében (és a módosított keresetében) kért 60.000 forint mérték - a fellebbezési kérelem korlátai - között vizsgálhatta az elsőfokú bíróság döntésének megalapozottságát.

[32] A perbeli esetben a másodfokú bíróság a fellebbezési eljárásban bizonyítást nem folytatott le, az elsőfokú bíróság által megállapított tényállást nem egészítette ki, a peradatok újraértékelésével - az elsőfokú bíróságtól eltérően - a gyermek indokolt szükségletei költségének viselési arányát módosította. A másodfokú bíróság - az alperes érvelésével szemben - nem a tényállást mérlegelte felül, hanem a feltárt tényállásból eltérő következtetést vont le.

[33] Következetes az ítélkezési gyakorlat abban, hogy az érdemben téves elsőfokú ítélet egészben, vagy részben történő megváltoztatásának nem feltétele az, hogy a másodfokú bíróság az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítási eljárást kiegészítse, úgy szintén az sem, hogy olyan kérdést vonjon vizsgálat alá, amelyben az elsőfokú bíróság nem tárgyalt, illetőleg nem határozott. Nincs tehát eljárásjogi akadálya annak, hogy a másodfokú bíróság a megállapított tényállás alapján az elsőfokú bíróságéval ellentétes jogi következtetésre jusson és erre tekintettel az elsőfokú bíróság érdemben téves döntését teljes egészében megváltoztassa (BH2001.323.). A másodfokú bíróság ugyanis a fellebbezés során a refomatórius jogkörben eljárva jogosult teljes egészében felülvizsgálni az elsőfokú bíróság ítéletét. Nincs kötve az elsőfokú bíróság által megállapított tényálláshoz, azt felülbírálhatja és az elsőfokú bíróság által (esetlegesen a saját maga által lefolytatott) bizonyítást a maga összességében önállóan mérlegelheti. Akkor is jogosult újra értékelni (mérlegelni) a bizonyítás eredményét, ha ő maga nem folytat le bizonyítást, hanem csak az elsőfokú bíróság által lefolytatott bizonyítás alapján bírálja el az ügyet és jut - az elsőfokú bíróságtól eltérő - más ténybeli

következtetésekre. A másodfokú bíróság tehát az elsőfokú bíróság által megállapítottaktól függetlenül, önállóan mérlegelheti a bizonyítás eredményét és új tényállást is állapíthat meg (EBH2006.1526., BH2015.254.).

- [34] A fentiek alapján nem alapos az alperes felülvizsgálati kérelme az elsőfokú bíróság mérlegeléssel hozott döntésének fellebbezési eljárásban történő felülmérlegelésének kizártságára. Nem jogszabálysértő, ha a másodfokú bíróság ugyanazon peradatokból eltérő következtetést von le (felülmérlegeli az elsőfokú bíróság döntését), amennyiben úgy ítéli meg, hogy az a peradatokból egyoldalúan és nem összességében határozott. Az alperes jogi álláspontja logikailag azt jelenti, hogy a másodfokú bíróság csak akkor változtathatná meg az elsőfokú bíróság döntését, ha a fellebbezési eljárásban bizonyítást vesz fel, vagy a tényállást kiegészíti: ilyen szűkítő rendelkezést azonban a Pp. nem tartalmaz. Az alperes által hivatkozott, bírósági határozatokban megjelent eseti döntések, egyedi határozatok a felülvizsgálati eljárásban történő felülmérlegelést illetően foglaltak állást (BH1996.506., BH2001.197., Pfv. V.22.773/1995., Pfv. II. 21.037/2012., illetve Pfv. II.20.028/2013.), tehát a másodfokú bíróság reformatórius jogkörét nem érintették. A BH2000.43. számú eseti határozat pedig a perben - mivel büntetőügyre vonatkozott - nem releváns.
- [35] A Pp. 270. § (1) bekezdése értelmében a jogerős ítélet felülvizsgálata csak jogszabálysértésre hivatkozással kérhető. Jogszabálysértésnek tekinthető a megalapozatlan ítélet meghozatala is. Megalapozatlanságról azonban csak akkor lehet szó, ha a tényállás feltáratlan maradt, vagy a megállapított tényállás iratellenes, illetőleg okszerűtlen logikai ellentmondást tartalmazó, tehát, ha a másodfokú bíróság indokolatlan felülmérlegeléssel eltérő tényállást állapít meg és más jogkövetkezményt von le. A felülvizsgálati eljárás keretében a bíróság mérlegelési körébe tartozó kérdés általában nem vizsgálható, és nincs lehetőség a lefolytatott bizonyítás adatainak szembeállítására, újabb összehasonlításra. A Kúria azt vizsgálhatja, hogy az adott esetben a bíróságok a helyes tényállás megállapítása érdekében a perben rendelkezésre álló bizonyítékokat egybevetették-e, és azokat a maguk összességében értékelték-e. A mérlegelés eredményét meghatározó indokok tarthatóak-e, nincs-e bennük nyilvánvalóan helytelen következtetés. Nem állapítható meg jogszabálysértés akkor, ha a felülvizsgálati kérelem a bizonyítékok okszerű mérlegelését támadja, a felülvizsgálati eljárásban ugyanis a szabad bírói mérlegeléssel megállapított tényállás felülmérlegelésének nincs helye (BH1999/44., BH2013/119.).
- [36] A Kúria osztotta a másodfokú bíróság jogkövetkeztetését.
- [37] hivatkozik az alperes arra, hogy a másodfokú bíróság iratellenesen, logikátlanul és okszerűtlenül mérlegelte felül az elsőfokú bíróság ítéletét.
- [38] A felülvizsgálati eljárásban a gyermek indokolt szükséglete már nem vizsgálendő, az arra vonatkozó jogerős ítéleti megállapítást az alperes nem sérelmezte. A felülvizsgálati eljárás tárgyát kizárólag az képezte, hogy az alperes teljesítőképessége a jogerős ítéletben meghatározott 60.000 forint havi tartásdíj megfizetésére fennáll-e, illetőleg megalapozott-e a pénzbeli tartáshoz való nagyobb összegű hozzájárulása (teherviselése).
- [39] A perbeli esetben a felperes és az alperes 2011. május 31. napján a Pp. 196. § (1) bekezdésének megfelelő, teljes bizonyító erejű magánokiratba foglaltan a korábbi perbeli egyezségben megállapított gyermektartásdíj összegét mérsékeltek és a szerződésben feltüntették az ezt megalapozó a körülményváltozásokat. Helytállóan állapították meg az eljáró bíróságok, hogy a felperes a perben a szerződés megkötésének általa állított motivációját nem tudta bizonyítani, de a Ptk. 4:210. § (1) bekezdése alapján a felperest terhelte a Pp. 164. § (1) bekezdése szerint annak bizonyítása is, hogy a szerződés megkötését követően olyan körülményváltozás történt, amely megalapozza a tartásdíj felemelésére irányuló keresetét. A felülvizsgálati eljárásban már nem volt vitatott a kereset jogalapja (a körülményváltozás), miután az alperes nem sérelmezte az elsőfokú bíróság által meghatározott, magasabb összegű gyermektartásdíj mértékét.
- [40] A Kúria hangsúlyozottan rámutat arra, hogy gyermeket gondozó szülő a természetbeni tartás keretei között köteles gondoskodni a gyermek ételmezésén, lakhatásának biztosításán túlmenően a gyermek

ruházkodásáról, taníttatásáról, egészségügyi ellátásáról, esetleges utazási költségeiről, tehát minden olyan, az igényének megfelelő többlet-ráfordításról, ami a gyermek érdekében folyamatosan, vagy időszakonként felmerül (Pfv. II. 20147/2013/9.). A következetes ítélkezési gyakorlat alapján a természetbeni tartás nem forintosítható (Pfv. II. 20795/2016/6). A gyermektartásdíj mértékének meghatározásakor az elsőfokú bíróság - általánosságban - hivatkozott ugyan a természetbeni tartás figyelembevételére, illetve a gyermek részére a 4:218. § (2) bekezdése e) pontja szerinti juttatásokra, az ítéletében megállapított 40.000 forint gyermektartásdíj azonban lényegében a pénzbeli kiadással járó tartás (75.000-85.000 forint) szülők közötti megfelelését jelentette. A jogerős ítélet az alapjogi levezetéssel, a perre irányadó Ptk. 4:210. § (1) bekezdése, valamint a 4:216. § (1) bekezdése helytálló alkalmazásával jutott arra a következtetésre, hogy a szülők tehervállalása nem szorítható kizárólag a gyermekkel kapcsolatos költségek (a pénzbeli kiadások) egymás közötti megosztására, mivel az ilyen elszámolás a természetbeni tartás jogi fogalmának a kiüresedéséhez vezet. A gyermektartásdíj mértékének meghatározásakor az anyagi vonzatú kiadások finanszírozásának egyenlő arányú figyelembe vétele a természetbeni tartás értékelésének mellőzését jelenti. A jogerős ítélet a gyermek költségeinek fedezésére - a természetbeni tartást is értékelően - az alperes nagyobb anyagi tehervállalását a jogszabálynak megfelelően, helyesen állapította meg.

- [41] Az alperes a felülvizsgálati kérelmében - tartalma alapján - a teljesítőképessége hiányára (is) hivatkozott. A perbeli adatok azonban az alperes állítását nem támasztják alá. A Ptk. 4:218. § (4) bekezdése alapján - ahogy erre a másodfokú bíróság helyesen utalt - az átlagos jövedelem megállapításánál rendszerint a kötelezettnek a kereset megindítást megelőző egy évi összes jövedelmére kell figyelemmel lenni. Okirattal igazolt, hogy az alperes 2013. évben nettó jövedelemként 4.570.000 forint bevételre tett szert, amely havi 380.800 forintos nettó jövedelmet jelent. Ebből viszont helytállóan vonta le a másodfokú bíróság azt a következtetést, hogy az alperes a havi 60.000 forint határozott összegű gyermektartásdíj megfizetésére teljesítőképese, az ugyanis jövedelme 20%-át sem éri el, tehát a másik gyermekével szemben fennálló tartási kötelezettségét nem sérti. Az alperes munkaviszonyának 2014. április 21. napjai megszűnésének ténye (a havi 98.838 forint átlagjövedelem kiesése) a teljesítőképessége automatikus csökkenését nem vonja maga után. A peradatok alapján - visszautalva az eljáró bíróságok helytálló értékelésére - az alperes több cégben rendelkezik üzletrész tulajdoni hányaddal, a tulajdonát képező cégek a telefonszámlák kifizetésével, a gépjárművek korlátlan - és a család részére költséggel nem járó - használatával a szokásos hétköznapi életvitel költségeit csökkentik.
- [42] A fentiek alapján a jogerős ítélet nem jogszabálysértő, ezért azt a Kúria a Pp. 275. § (3) bekezdése alapján hatályában fenntartotta.

Záró rész

- [43] A Kúria a felülvizsgálati kérelemről a Pp. 274. § (1) bekezdése alapján tárgyalás megtartása nélkül határozott.
- [44] Az alperes felülvizsgálati kérelme nem vezetett eredményre. A felperes felülvizsgálati ellenkérelmet nem terjesztett elő, ezért a Kúria a felülvizsgálati eljárási költségről való rendelkezést mellőzte.
- [45] Az alperes pervesztességére figyelemmel a Pp. 270. § (1) bekezdése alapján alkalmazandó Pp. 78. § (1) bekezdése szerint köteles a felülvizsgálati eljárási illeték megfizetésére, amely az 1990. évi XCIII. törvény (Itv.) 50. § (1) bekezdése alapján 50.000 forint.

Budapest, 2017. március 7.

Dr. Makai Katalin s.k. a tanács elnöke, dr. Kövesné dr. Kósa Zsuzsanna s.k. előadó bíró, dr.

Baloginé dr. Faiszt Judit s.k. bíró

A kiadmány hitelül:

tisztviselő